

доступу // <http://www.president.gov.ua/documents/5012015-19364> (дата звернення 13.11.2021 р.)

9. Государственное право Германии. Сокращенный перевод немецкого семитомного издания. Т. 2 / Отв. ред.: Топорнин Б. Н. – М.: Изд-во ИГиП РАН, 1994. – 320 с. 38. Загальна теорія держави і права: Навч. посіб. / А. М. Колодій, В. В. Копейчиков, С. Л. Лисенков та інші; За ред. В.В. Копейчикова. – К.: Юрінком Інтер, 2000. – 320 с.

10. Рабінович П. М., Хавронюк М. І. Права людини і громадянина: Навчальний посібник / П. М. Рабінович, М. І. Хавронюк. – К.: Атіка, 2004.

11. Витрук Н. В. Общая теория правового положения личности / Витрук Н. В. – М.: Норма, 2008. – 448 с.

БОРЕЙКО Р. М.,

магістр Навчально-наукового інституту № 2 Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник:

СЬОХ К. Я.,

доцент кафедри конституційного права та прав людини Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук

ПРАВОВИЙ СТАТУС ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ ТА ЇХ СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ

Особою з інвалідністю - є особа зі стійким розладом функцій організму, що при взаємодії із зовнішнім середовищем може призводити до обмеження її життєдіяльності, внаслідок чого держава зобов'язана створити умови для реалізації нею прав нарівні з іншими громадянами та забезпечити її соціальний захист.

Дане визначення було закріплено в Законі України «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні» від 1991 р. Відповідний закон було прийнято з метою визначення основ соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні і забезпеченню рівні з усіма іншими громадянами можливості для участі в економічній, політичній і соціальній сферах життя суспільства, створення необхідних умов, які дають можливість особам з інвалідністю ефективно реалізувати права та свободи людини і громадянина та вести повноцінний спосіб життя згідно з індивідуальними можливостями, здібностями та інтересами [1].

Важливим кроком на шляху правового захисту осіб з інвалідністю, стало підписання Україною в 2008 р. Конвенції ООН «Про права осіб з інвалідністю» та Факультативного протоколу до цієї Конвенції. В 2010 р. дана Конвенція набрала чинності, і саме з цього часу імплементація Конвенції вважається одним із пріоритетних завдань нашої держави [2].

Україна з прийняттям Конвенції ООН поставила перед собою ціль, яка передбачає створення в суспільстві рівних можливостей для осіб з інвалідністю та їх інтеграція у суспільне життя, переосмислення поточних соціальних послуг для створення системи підтримки, що забезпечить суспільну активність та незалежність людей з інвалідністю.

Станом на 1 січня 2021 року в Україні налічується 2 млн. 703 тис. людей з інвалідністю, серед осіб з інвалідністю – 163,9 тис. дітей; 222,3 тис. людей з інвалідністю I групи, 900,8 тис. – II групи, 1 мільйон 416 тис. – III групи [3].

Щороку в світі 5 травня відзначається міжнародний день боротьби за права осіб з інвалідністю. Метою запровадження даної події, було звернути увагу громадськості на проблеми, які пов'язані із захистом прав людей з обмеженими можливостями.

В сучасності, особи з інвалідністю, або, як ще їх називають, особи з особливими потребами, є серед усіх верств населення будь-якого суспільства. Постійно зростає кількість осіб з особливими потребами, при цьому, причини і наслідки інвалідності можуть бути різними: зумовленими як соціально-економічними обставинами, так і різним ступенем забезпечення державами добробуту своїх громадян. Такі реалії дають можливість говорити про глобальний характер проблеми інвалідності, так в усьому світі близько 650 млн. осіб мають ті чи інші обмеження пов'язані зі здоров'ям, з них майже 470 млн. осіб працездатного віку. Тож, проблема соціального захисту осіб з інвалідністю є особливо значущою, у зв'язку зі стійкою тенденцією до зростання частки особливих людей у загальній структурі населення.

Особи з інвалідністю на рівні з іншими особами, мають рівні права в суспільстві. Вони наділяються громадянськими, економічними, політичними, культурними й соціальними правами. Серед основних прав є:

- право на життя, свободу і безпеку;
- рівність перед законом без дискримінації;
- свобода від експлуатації, насильства і тортур;
- право на фізичну і психічну недоторканість;
- свобода пересування і громадянства;
- право на участь в політичному і суспільному житті держави;
- свобода висловлювання думок і переконань та ін.

Всі особи з особливими потребами наділяються правом свободи від дискримінації в здійсненні своїх прав. Це включає право на свободу від дискримінації за ознакою інвалідності, а також за будь-якими іншими ознаками, такими, як раса, колір шкіри, мова, релігія, політичні або інші переконання, національне або соціальне походження, майнове становище або інше положення.

Особам з інвалідністю держава забезпечує пільги стосовно побутового, транспортного, медичного обслуговування та надає можливість до працевлаштування. Даним особам також надається санаторно-курортне лікування, протезування.

Рівень державного соціального захисту осіб з обмеженими можливостями є відображенням рівня розвитку суспільства в цілому. Протягом останніх

десятиліть у світі відбулися суттєві зміни стосовно ставлення до інвалідів. Основою цих змін є визнання рівності прав осіб з інвалідністю на повноцінне життя в суспільстві та створення державами реальних умов для реабілітації та соціальної інтеграції інвалідів. Якщо раніше їх основу становили здебільшого мотиви милосердя до інвалідів, то нині – стан дотримання їх прав. Обов'язком держави і суспільства є забезпечення належного соціального захисту і підтримки, соціальної інтеграції, створення рівних можливостей для самореалізації, повноцінного життя, здобуття освіти і працевлаштування, долучення осіб з інвалідністю до духовного, культурного, спортивного життя.

В Україні кожен 18-й громадянин – є особою з інвалідністю, тобто людина, яка потребує допомоги та підтримки від держави не лише в грошовому еквіваленті, а й особливого планування житла, облаштування під'їздів, громадського транспорту, забезпечення технічними та іншими засобами реабілітації, виробами медичного призначення, сприяння у здобутті освіти, професійних знань, працевлаштування, медичних і культурних послуг. Широкий спектр проблем людей з інвалідністю в Україні свідчить про необхідність посиленої і комплексної уваги з боку держави й суспільства [4].

Так, для реалізації прав та соціального захисту осіб з інвалідністю, в Україні діє Міністерство соціальної політики, як центральний орган виконавчої влади. Мету, яку поставив перед собою даний орган, передбачає: забезпечення дотримання прав та свобод особам з інвалідністю гарантованих законодавством України та міжнародно-правовими актами.

Також, в Україні функціонує інститут Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, який сприяє у здійсненні парламентського контролю за дотриманням прав і свобод людей з інвалідністю у тісній співпраці з організаціями громадянського суспільства.

Про права людини з інвалідністю, так само, як і про права людини взагалі, слід говорити з точки зору взаємовідносин «влада - людина». Якщо людина з інвалідністю має право, то це означає, що держава зобов'язана забезпечити їй можливість скористатись цим правом. Також мають існувати процедури виконання такого права. Тому, наявність права означає можливість пред'являти претензії чи здійснити оскарження, інакше право залишиться лише на папері [5].

Проте, як показує практика, відбуваються ситуації, за яких порушуються права осіб з інвалідністю. Так, для прикладу можна взяти справу «Савіні проти України» від 18 грудня 2008 року, де Європейський суд з прав людини (далі - ЄСПЛ) визнав факт невинного втручання у сімейне життя заявників, які були обидва сліпі з дитинства стосовно рішення місцевого суду, яке передбачало відібрання дітей від батьків. ЄСПЛ визнав порушення ст. 8 Європейської Конвенції з прав людини - право на повагу до сімейного життя [6].

Таким чином, можна стверджувати, що життя людей з обмеженими фізичними можливостями продовжує залишатися дуже складним. Перед державою лежить обов'язок забезпечувати особам з інвалідністю належний соціальний захист і створювати доступні можливості для їх самореалізації та

достатнього рівня життя. І потрібно пам'ятати, що люди з обмеженими можливостями є повноцінними членами суспільства.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні» від 21 березня 1991 р. № 875-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/875-12#Text> (дата звернення: 26.11.2021).
2. Конвенція ООН «Про права осіб з інвалідністю» від 13.12.2006 № 995-g71. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_g71#Text (дата звернення: 26.11.2021).
3. Статистика осіб з інвалідністю. Станом на 1 січня 2021. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 26.11.2021).
4. Кравченко М. В. Актуальні проблеми соціального захисту інвалідів в Україні: наук. стаття. 10 с. URL: [file:///C:/Users/%D0%95%D0%B2%D0%B3%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D0%B9/Downloads/10kmvziu\(1\).pdf](file:///C:/Users/%D0%95%D0%B2%D0%B3%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D0%B9/Downloads/10kmvziu(1).pdf) (дата звернення: 26.11.2021).
5. Байда Л. М., Красюкова-Еннс О. В, Буров С. Ю. Інвалідність та суспільство : навч.-методич. посіб. К., 2012. 216 с.
6. Рішення Європейського суду з праву людини. Справа «Савіни проти України» (заява N 39948/06) від 18 грудня 2008 р. № 974-454 URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_454#Text (дата звернення: 26.11.2021).

ГАЙДАШ К. О.,

студент 2 курсу Навчально-наукового інституту №3 Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник:

ЧИЖОВ Д. А.

доцент кафедри конституційного права і прав людини Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РІВНОСТІ ПРАВ ЛЮДИНИ ЯК ПРОТИДІЯ ВСІХ ВИДІВ ДИСКРИМІНАЦІЇ

В будь-якому сучасному демократичному суспільстві захист прав, свобод та інтересів людини є пріоритетним напрямом розвитку державної політики. В Основному Законі нашої держави визначено, що людина, її життя, здоров'я, честь і гідність, недоторканість і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю. Держава відповідає перед людиною за свою діяльність. Утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави. Найбільшого поширення захист прав жінок і чоловіків набув лише у ХХ столітті. У 1948 році було запроваджено новий для людства документ, це